

nisteriet uforholdsmæssigt stort Arbejde. Det Forsøg, som man saaledes agtede at gøre, da man vedtog Loven, har været meget ufuldkomment. Der er ikke indhentet nogen Erfaring af Betydning udover den, der kan skyldes en rent individuel Opfattelse, som f. Eks. hvad den ærede Ordfører, som er Formand for Amtskommissionen i Randers, har udtalt som sin Mening, at det gaar udmærket. Og han er fremkommen med forskellige Oplysninger i saa Henseende fra sit Distrikt. Naar Loven nu igen forlader os, gentage vi altsaa kun det Forsøg, vi indledede for nogle Aar tilbage.

Der kunde under disse Omstændigheder være Spørgsmaal om, hvorvidt det ikke var nok saa heldigt, at man undlod at revidere Loven og kun forlængede den for nogle Aar, indtil man havde indhentet Oplysninger, hvorefter man kunde gaa mere sikkert frem. Men da Loven nu er kommen til Rigsdagen, er der vel ogsaa noget, der taler for at gøre det Fremskridt, som allerede nu kan gøres. Og jeg skal bringe min Tak til Udvalgets Flertal for adskillige Fremskridt, som efter min Opfattelse ere gjorte, bl. a. med Hensyn til Udvidelsen af Adgangen til at faa disse Lodder, idet Haandværkere og dermed ligestillede Folk ogsaa kunne faa dem. Som Situationen foreligger nu med dette ufuldkomne Forsøg, opfordrer den i alt Fald mig til at henstille til den højtærede Minister, at der, naar Loven nu træder ud i Livet i revideret Stand, maa blive truffet saadanne Foranstaltninger, at vi, naar Loven atter skal revideres, staa noget fastere og med mere Erfaring end nu, at der, kort sagt, maa fremskaffes bedre statistiske Oplysninger under de fortsatte Forsøg.

Det Mindretal, hvortil jeg hører, har tilladt sig at stille nogle Ændringsforslag, som det ikke er lykkedes os at faa Flertallet med til. De indeholde ikke ny Tanker. Det er Tanker, som have været fremme, allerede da Loven forelaa første Gang her i Tinget, og som heller ikke den Gang vare saa heldige at vinde Flertal for sig. Men der har dog stadig staaet et større Mindretal omkring dem. Da nu disse Tanker efter min Opfattelse ere absolut rigtige, har Mindretallet ment at burde fremsætte disse Forslag igen. Der er først den gamle Tanke, som blev fremsat baade i Landbokommissionen og senere her under Forhandlingerne, nemlig at disse Jordlodder ikke burde overgives Landarbejderne som Ejendom, men som Fæste,

saa at Jorden vedblev at være i det offentliges Eje. Denne Tanke har mange Venner her i Salen. Man vil erindre fra tidligere Forhandlinger, at den har fundet meget varme Forkæmpere her ogsaa uden for mit Parti, saa varme Forkæmpere, at de endog har indbragt selvstændige Lovforslag desangaaende. Der er saaledes i sin Tid stillet Forslag af det ærede Medlem fra Sorø (Poul Christensen), det ærede Medlem fra Esbjerg (Bluhme), og Tanken er bleven støttet af flere. Jeg skal saaledes nævne det ærede Medlem fra Brønderslev (Thomas Larsen), det ærede Medlem fra Grenaa (N. Pedersen), det ærede Medlem fra Svinninge (K. Pedersen) og mange flere. Alle have de støttet den Tanke, at det var bedre saa vel for Samfundet som for Landarbejderne, om de Jordlodder, der skabtes, bleve i Samfundets Eje og kun overdroges Landarbejderne i Fæste. Som det vil erindres, stillede Socialdemokraterne i sin Tid et ret vidtgaende Forslag herom. Vi have ikke fundet os foranledigede til at fremsætte det paa ny, da det vilde blive fremsat væsentlig i samme Skikkelse, hvori ærede Medlemmer ville kunne læse det i Rigsdagstidende, og det vilde dog være en noget uforsvarlig Omgang med Sværte og Papir, hvis man atter vilde optrykke det, som vi kunne henvise Medlemmerne til. Vi have dog villet fremsætte et Forslag, der gaar i den Retning, navnlig foranlediget ved Udtalelser ved første Behandling. Det ærede Medlem fra Svinninge udtalte sig meget varmt for offentligt Fæste og anmodede Udvalget om at holde Døren aaben for den Tanke. Jeg har været klar over, at det nytter ikke her at holde alle Døre aabne. Det have vi prøvet en Gang ved det før omtalte Forslag, men det kunde dog maaske være rigtigt at aabne en enkelt Dør og se, om det kunde lykkes at faa Flertallet til at gaa ind ad den, altsaa søge at komme ind paa dette Forhold paa en saa lempelig Maade som muligt. En saadan Dør har Mindretallet aabnet ved at foreslaa, at Sogneraadet kan indtræde i Landarbejdernes Rettigheder med Hensyn til Overtagelse af Laanet og de Forpligtelser, dermed følge, saa at Sogneraadet kan overgive Landarbejderen Jorden til offentligt Fæste. Dette maa jo falde i Traad med, hvad ærede Medlemmer have talt saa varmt for, og det skulde ikke synes at kunne støde paa nogen Modstand hos den højtærede Landbrugsminister, da Sikkerheden i disse Ejendomme vilde blive betydelig større, naar Sogneraadet